

Styre
18/25

Arkivreferanse
2024/13194
Styresak
18.03.2025

Dokumentdato
10.03.2025
Møtedato
Fakultetsstyret
ved Det
humanistiske
fakultet

Ny EVU-strategi for Det humanistiske fakultet: Rapport frå arbeidsgruppe

Bakgrunnsdokument

- Styresak nr 53/24, *EVU-strategi ved Det humanistiske fakultet*, [Offentlig møteinnkalling 10.09.2024.PDF](#)
- Studiestyret ved HF, sak 06/25, *Orienteringssak – Rapport frå arbeidsgruppe for nye EVU-strategi ved HF*, [Innkalling 05.03.25.pdf](#)

Dokument i saka

- Rapport frå arbeidsgruppe og utkast til EVU-strategi ved Det humanistiske fakultet.
- Vedlegg til EVU-rapport: Andel EVU studiepoenginntekter.
- Innspel frå FOF til EVU-strategi.
- Innspel frå AHKR til rapport om EVU.
- Kommentarer til EVU-rapport frå økonomiseksjonen.

Bakgrunn

Etter- og vidareutdanning utgjer ein betydeleg del av HF sin utdanningsverksemd, og i [Strategi for HF 2023-2030](#) står det òg at fakultetet skal «Styrke porteføljen av etter- og vidareutdanningstilbud på en måte som er økonomisk bærekraftig». Som ei direkte oppfølging frå sluttrapporten for Studieportefølje-prosjektet vart det sett ned ei arbeidsgruppe for å kartlegge den eksisterande EVU-porteføljen og kome med utkast til ein ny EVU-strategi for HF. Ein ny strategi og tiltaksplan for EVU vil vere viktig for å tenke og handle heilskapleg om studieporteføljen ved fakultetet, samt representere ei operasjonalisering av fakultetet sin strategi.

Arbeidsgruppa vart sett ned av Fakultetsstyret, i [fakultetsstyresak 53/24](#), og hadde følgjande samansetjing:

- Martin Paulsen – IF (leiar).
- Annika Seeman – AHKR.

- Ann-Kristin Helland Gujord – LLE.
- Terje Selland – økonomiseksjonen, HF.
- Ellen Vikersveen – studieseksjonen, HF.
- Julie Alver Tønsaker - studieseksjonen, HF.

Arbeidsgruppa fekk følgjande mandat:

- Gjennomgå eksisterende EVU-tilbud, inkludert ressursbruk og lønnsomhet.
- Foreslå kriterier og prosedyrer for etableringen av nye EVU-tilbud.
- Tydeliggjøre ulike EVU-modeller, inkludert deres styrker og risikoaspekter.
- Identifisere potensielle målgrupper samt kartlegge muligheter og utfordringer som følge av det nye systemet for kompetanse- og karriereutvikling knyttet til EVU, slik dette bl.a. kommer frem i NOU 2022:13 «Med videre betydning. Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole».

Arbeidsgruppa har levert rapporten sin med utkast til ny EVU-strategi ved HF. Rapporten er lagt fram for instituttleiarane, og to av institutta har kome med innspel. Saka vart òg behandla i Studiestyret 5. mars.

Innspel frå institutta

Institutt for filosofi og førstesemesterstudium har spelt inn at formuleringa som seier at EVU skal gå inn «som ein naturleg del av undervisinga og den faglege formidlinga til alle dei faglege tilsette» ikkje tar høgde for at nokre av fagmiljøa ikkje har kapasitet eller organisering for å drive med EVU i tillegg til ordinær undervising.

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitskap har kome med ei retting av omtala av MUSE-tilboda, som ikkje handlar om museologi men om forskning og vitskapleg publisering i og på museum. Instituttet etterlyser òg ei nærare handsaming av EVU utover undervisningssektoren, og korleis EVU-tilbod og ordinær undervising kan kombinerast. Dei finn òg at nokre av studenttala i rapporten ikkje stemmer. Dette er kontrollert frå fakultetet si side.

Studiestyret fekk rapporten lagt fram 5. mars. I møtet kom Senter for kvinne og kjønnsforskning med innspel om at utdanning innan kjønn og mangfald er etterspurd i skolesektoren, og burde bli tatt inn i EVU-porteføljen til fakultetet.

Økonomiseksjonen ved fakultetet har òg kome med nokre økonomirelaterte innspel til rapporten og til EVU-verksemda ved HF.

Vidare prosess

Arbeidet med ny EVU-strategi er ein toledda prosess. Med arbeidsgruppa si kartlegging og strategiutkast er den første delen av prosessen no slutført. Arbeidsgruppa sin rapport vert lagt fram for fakultetsstyret for innspel. Styret sine innspel vil bli innarbeida i det som vil vere neste

steg, nemleg å utarbeide forslag til ny strategi og handlingsplan for EVU, og som vil leggast fram for styret i møte 6. mai 2025.

Forslag til vedtak

Fakultetsstyret tar rapporten frå arbeidsgruppa til orientering. Fakultetets EVU-strategi vil bli endeleg handsama i møtet 6. mai.

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

EVU ved HF

– rapport frå arbeidsgruppe for ny EVU-strategi

Utarbeida av Martin Paulsen (leiar), Ann Kristin Helland Gujord, Anika Seemann, Terje Selland, Julie Alver Tønsaker og Ellen Vikersveen

Denne rapporten presenterer ein gjennomgang av EVU-tilbodet ved HF og gir eit framlegg til strategi for EVU-arbeidet ved fakultetet for perioden fram til 2030.

Mandat

Som del av oppfølginga av sluttrapporten for Studieporteføljeprojektet vart det oppretta ei arbeidsgruppe som skulle utarbeide ny EVU-strategi for HF-fakultetet.

Samansetjing av gruppa

- Martin Paulsen (IF, leiar)
- Ann Kristin Helland Gujord (LLE)
- Anika Seemann (AHKR)
- Ellen Vikersveen (fakultetsadministrasjonen)
- Julie Alver Tønsaker (fakultetsadministrasjonen)
- Terje Selland (fakultetsadministrasjonen)

Arbeidsgruppa fekk følgjande mandat:

«Dette aktualiserer behovet for en felles strategi for hvilke prinsipper som skal ligge til grunn for det videre EVU-arbeidet ved HF. Forslaget til en slik strategi skal utarbeides av en arbeidsgruppe med følgende mandat:

- Gjennomgå eksisterende EVU-tilbud, inkludert ressursbruk og lønnsomhet
- Foreslå kriterier og prosedyrer for etableringen av nye EVU-tilbud
- Tydeliggjøre ulike EVU-modeller, inkludert deres styrker og risikoaspekter
- Identifisere potensielle målgrupper samt kartlegge muligheter og utfordringer som følge av det nye systemet for kompetanse- og karriereutvikling knyttet til EVU, slik dette bl.a. kommer frem i NOU 2022:13 «Med videre betydning. Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole».

Underveis i arbeidet er det naturlig at arbeidsgruppen konsulterer sentrale enheter på UiB, som Lektorsenteret og UiB Videre, samt viktige interessenter som Vestland fylkeskommune og Bergen kommune. Frist for rapport: 31. januar 2025.»

Kva er EVU?

EVU er ei forkorting for etter- og vidareutdanning. *Etterutdanning* er organisert opplæring som ikkje gir studiepoeng, men gjerne kan vere dokumentert gjennom diplom og attestar. *Vidareutdanning* er offentleg godkjent utdanning som byggjer ut ei allereie gjennomført utdanning og gir uttelling i form av studiepoeng.¹ I denne samanhengen er det òg relevant å diskutere livslang læring-konseptet *fleksibel utdanning*, det dekkjer utdanningstilbod som er organiserte slik at dei kan kombinerast med arbeid og er tilpassa ulike arbeids- og livssituasjonar.² Det er viktig å merke seg at det er diskusjon i sektoren om kor presise desse definisjonane er og, som vi skal sjå, det er ikkje gitt at det vi på HF per i dag snakkar om som EVU passar like godt inn under omgrepet.

Bakgrunn

EVU vil verte stadig viktigare for UH-institusjonar framover. HF har historisk sett hatt det største EVU-tilbodet ved UiB, i perioden frå 2014 har HF hatt om lag halvparten av alle EVU-studentane på universitetet (om lag 45 %). Dette tilbodet har samstundes berre i liten grad vore koordinert eller hatt ei felles, strategisk innramming.

EVU er ein stor del av verksemda til HF. Hausten 2024 var det 655 registrerte EVU-studentar på fakultetet. I perioden frå 2014 har om lag 5 000 studentar vore innom EVU-tilbod ved fakultetet, nokre av dei har tatt einskilde emne, andre har tatt heile gradar. Gjennom denne omfattande EVU-verksemda tar HF eit tydeleg samfunnsansvar ved å sikre auka og relevant kompetanse i norsk arbeidsliv. HF bidreg særleg til at fleire lærarar i norsk skule og vaksenopplæringa oppnår kvalifikasjonar som rustar norsk opplæringssektor til å møte dagens samfunnsutfordringar.

EVU gir eit betydeleg økonomisk bidrag. I 2024 mottok fakultetet på grunnløyvinga 5,2 millionar kr i studiepoengsinntekter frå EVU-emne og 4,8 millionar kr i studieavgift frå EVU-emne med studentbetaling. På eksternfinansierte EVU-emne var det ein total aktivitet på 3,9 millionar kr.

EVU er i rask endring både som utdanningsfelt og som marknadssegment. Dette skuldast fleire ting, særleg kombinasjonen av endringar i kompetansebehov i samfunnet, demografiske endringar, politisk prioritering av EVU på tvers av heile det politiske spekteret, økonomisk tronge tider i sektoren og ein ny finansieringsmodell der utdanning vil vere einaste kjelde til resultatinntekter.

EVU-politikk

NOU-en *Lærekraftig utvikling* (2019:12) har lagt premissa for utviklinga av EVU i Noreg sidan han kom i 2019. Fokuset har vore på læring utover dei formaliserte studieløpa for å styrke vår evne til omstilling og gjere Noreg meir konkurransedyktig. Diskusjonar og

---

¹ NOU 2022: 13, *Med videre betydning*. Oslo: Kunnskapsdepartementet, [NOU 2022: 13 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nou202213).

² NOU 2019: 12, *Lærekraftig utvikling*. Oslo: Kunnskapsdepartementet, [NOU 2019: 12 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nou201912).

framlegg i NOU-en har i større eller mindre grad satt sitt preg på viktige rammevilkår som den nye UH-lova og den nye finansieringsmodellen for norske UH-institusjonar.

EVU er eit politikkområde i stor utvikling. Seinast i januar 2025 vart det lagt fram ein NOU (2025:1) om kompetanseutvikling i arbeidslivet, som inkluderer spørsmålet om UH-sektoren sitt ansvar for kompetanseutvikling. Utvalet er tydeleg på at forventningane til UH-institusjonane om satsing på vidareutdanning må formidlast tydelegare og at institusjonane må få betre økonomiske insentiv for å drive med vidareutdanning.³

EVU er òg eit sentralt tema i Kunnskapsdepartementet sitt tildelingsbrev til UiB, seinast no i desember 2024. I utviklingsavtalen med KD skriv UiB her at dei vil vidareutvikle sitt EVU-tilbod. Den styringsparameteren UiB skal mållast på er «Styrke tilbudet av livslang læring gjennom forskningsbaserte og fleksible etter- og vidareutdanningstilbud.»⁴

UiB sin strategi for perioden 2023-2030 legg vekt på etter- og vidareutdanning gjennom følgjande formulering: «Vi skal styrke UiB som en arena for livslang læring og vidareutvikle forskningsbaserte, fleksible etter- og vidareutdanningstilbud i samsvar med UiBs profil.»⁵

HF-fakultetet har òg forplikta seg til å jobbe betre med EVU i tida framover og seier at «fakultetet skal styrke porteføljen av etter- og vidareutdanningstilbud på en måte som er økonomisk bærekraftig.»⁶

Dei ulike institutta på fakultetet nemner òg EVU i sine strategiar. I sin strategi for perioden 2023-26 skriv AHKR at dei vil «oppretholde EVU-tilbud så lenge det finnes studenter, og søke å utvikle nye EVU-tilbud innanfor tilgjengelige ressursrammer.»⁷ IF har ein strategi for perioden 2023-2030 kor dei skriv at dei vil «Utvikle og følgje opp strategi for vidareutdanning i tett samarbeid med HF-fakultetet.»⁸ LLE har ein strategi for 2023-2030 kor EVU er sidestilt med det ordinære studietilbodet i denne formuleringa «For å få tilstrekkelige ressurser til forskning og undervisning skal vi tiltrekke oss og holde på de dyktigste og mest motiverte studentene til våre studieprogrammer og EVU-tilbud.»⁹ FOF nemner ikkje EVU i sin strategi.

---

³ NOU 2025: 1, *Felles ansvar, felles gevinst*. Oslo: Kunnskapsdepartementet, [NOU 2025: 1 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no).

⁴ Kunnskapsdepartementet, *Tildelingsbrev 2025 til Universitetet i Bergen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet, [Tildelingsbrev 2025 til Universitetet i Bergen](#)

⁵ UiB, *Strategi 2023-2030*, Bergen: Universitetet i Bergen, [Strategi 2023–2030 | Universitetet i Bergen](#).

⁶ HF, *Strategi for HF 2023-2030*, Bergen: Humanistisk fakultet, [Strategi for HF 2023–2030 | Det humanistiske fakultet | UiB](#).

⁷ AHKR, *Strategisk plan 2023-2026*, Bergen: Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap, [Strategisk plan 2023-2026 | Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap | UiB](#).

⁸ IF, *Strategi 2024-2030*, Bergen: Institutt for framandspråk, [strategi_if_2024-2030.pdf](#).

⁹ LLE, *Strategisk plan 2023-2026*, Bergen: Institutt for litterære, lingvistiske og estetiske studier, [Strategisk plan 2023-2026 | Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier | UiB](#).

Finansiering av etter- og vidareutdanning

Finansieringa av etter- og vidareutdanning kan variere i stor grad og har tidvis vore svært ulik det som er vanleg for det ordinære studietilbodet ved universiteta. I hovudtrekk kan vi seie at det er fem måtar å finansiere EVU på, som vist i figur 1. Ytterpunkta er full eigenfinansiering eller full eksternfinansiering.

Figur 1. Finansieringskjelder for EVU ved HF

Full eigenfinansiering (gjennom tildeling eller studiepoeng)			Full eksternfinansiering gjennom oppdragsgivar	
A	B	C	D	E
Studieplassfinansiert	Studiepoengfinansiert	Studentbetalt	Bidragsfinansiert	Oppdragsfinansiert
Finansierast på linje med vanlege studie plassar (basisfinansiering og resultatmidler)	Studiepoengfinansiert studium (resultatmidler) samt bruk av eksisterande (uutnytta) ressursar	Finansierast heilt eller delvis gjennom studentbetaling (anten 100 % eller inntil 35 % av kostnadane til emnet), samt resultatmidlar	Bidragsfinansiert studium – ein oppdragsgivar betaler delar av studiet	Oppdragsfinansiert studium – ein oppdragsgivar betaler heile studiet
GB – grunnbevilgning (grunnløyving)			BOA – bidrags – og oppdragsaktivitet	
GA – grunnbevilgningens annuum			BA-bidragsaktivitet	OA-oppragsaktivitet

På grunnløyvinga genererer EVU inntekter gjennom studiepoengproduksjon og studentbetaling. Eksternfinansierte EVU-emne vil normalt vere fullfinansierte oppdrag og gir ikkje studiepoenginntekter, men eit betydeleg nettobidrag. Nettobidraget viser kor mykje som blir henta inn frå eksternfinansierte prosjekt, som til dømes frikjøp og prosjektgevinster, for å dekkje kostnader på grunnløyvinga.

Det er fakultetet som får inntektene frå studiepoengproduksjonen. I 2025 vil fakultetet motta 7,8 mill. kr i inntekter basert på studiepoengproduksjon frå 2023, jf. vedlegg 1. Det er ein auke frå 3,1 mill. kr i 2023. Auken kjem hovudsakleg som følgje av ei satsing på nettbaserte EVU-emne på IF, der inntektene har auka frå 0,7 mill. kr i 2023 til 4 mill. kr i 2025. Av totale studiepoenginntekter til fakultetet i 2025 kjem 8 % frå EVU. Andelen av totale studiepoenginntekter hos institutta med EVU-aktivitet er 19 % hos IF, 12 % hos LLE og 1 % hos AHKR.

Inntektene frå studentbetaling kjem inn på instituttnivået. I 2024 mottok institutta totalt 4,8 millionar kr i studentbetaling, høvesvis 4,3 millionar kr på LLE frå PRISME og 0,5 millionar kr på IF frå Nettarabisk. Begge desse studietilboda gir dessutan studiepoenginntekter til fakultetsnivået, slik kategori C i figur 1 syner.

Inntektene frå eksternfinansierte emne har fram til 2025 kome inn på instituttnivå gjennom nettobidraget. I ny budsjettmodell frå 2025 vil nettobidraget frå eksternfinansierte prosjekt i større grad delast mellom fakultet- og instituttnivået.

Ein betydeleg del av eksisterande eksternfinansierte emne ved HF har vore vidareutdanning for lærarar gjennom tilbodet Kompetanse for Kvalitet (KFK), som har vore oppdragsfinansiert. Frå hausten 2025 har Kunnskapsdepartementet varsla ei endring, der midlar for å tilby vidareutdanning til lærarar vil verte gitt direkte i årlege tildelingsbrev til institusjonane som øyremerkte tilskot.¹⁰ Emna vil då gå frå å vere eksternfinansierte til grunnløyvingsfinansierte. For studieåret 2025/2026 vil det vere ei overgangsordning der HF for hausten 2025 mottar 1,7 millionar kr (halvårseffekt). Det er avklart at emna ikkje gir studiepoenginntekter då emna skal vere fullfinansierte gjennom tildeling frå Kunnskapsdepartementet.

Kostnadssida av etter- og vidareutdanning kan illustrerast som i figur 2.

Figur 2. Kostnader for EVU ved HF

Full egenfinansiering (gjennom tildeling eller studiepoeng)		Full eksternfinansiering gjennom oppdragsgiver		
A	B	C	D	E
Studieplassfinansiert	Studiepoengfinansiert	Studentbetalt	Bidragsfinansiert	Oppdragsfinansiert
Løn undervisning	Løn undervisning	Løn undervisning	Løn undervisning	Løn undervisning
Løn administrasjon	Løn administrasjon	Løn administrasjon	Løn administrasjon	Løn administrasjon
Driftskostnader	Driftskostnader	Driftskostnader	Driftskostnader	Driftskostnader
Undervisningslokale	Undervisningslokale	Undervisningslokale	Undervisningslokale	Undervisningslokale
Indirekte kostnader	Indirekte kostnader	Indirekte kostnader	Indirekte kostnader	Indirekte kostnader
Utviklingskostnader	Utviklingskostnader	Utviklingskostnader	Utviklingskostnader	Utviklingskostnader
Forteneste	Forteneste	Forteneste	Forteneste	Forteneste

Kostnader som finansieres gjennom ressursar på grunnløyvinga
Kostnader som finansieres heilt eller delvis gjennom studentbetaling eller eksternfinansiering
Kostnader som finansieres gjennom eksternfinansiering

A – Studieplassfinansiert vidareutdanning (GB)

Studieplassar til vidareutdanning som er gitt over statsbudsjettet vil vere fullfinansierte studieplassar på linje med ordinære grunnløyvingsfinansierte studieplassar. Ein fullfinansiert studieplass består av basisfinansiering og resultatmidlar til fakultetet. Det blir gitt ei årleg tildeling pr. studiepoengeining over det talet på år det tek å byggje opp studiet. Det akkumulerte beløpet vil etter denne perioden inngå i basisfinansieringa. Den resterande finansieringa er resultatmidlar frå avlagde studiepoeng.

¹⁰ Den nye ordninga har fått namnet Helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling. Udir, 2025, "Helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling", Oppdatert 20. januar 2025. [Helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling | udir.no](https://www.udir.no/helhetlig-system-for-kompetanse-og-karriereutvikling)

B – Studiepoengfinansiert vidareutdanning (GB)

Studiepoengfinansiert vidareutdanning vert finansiert gjennom resultatinntekter frå avlagde studiepoeng. Resultatmidlar kjem inn på fakultetsnivå to år etter avlagde studiepoeng. Dersom det blir tilbydd slike emne som ikkje kan undervisast ved bruk av faste tilsette, oppstår det kostnader som må dekkast på instituttnivå.

C – Studentbetalt vidareutdanning (GB)

Studentbetalt vidareutdanning vert finansiert heilt eller delvis gjennom studentbetaling, som betyr at inntektene kjem delvis til fakultetet (studiepoeng), delvis til institutta (eigenbetaling). Eigenbetalingsforskrifta tilseier at ein student kan anten betale 100 % av kostnadene tilknytt emnet, eller inntil 35 % av kostnadene. Skiljet på 35 % er sett for å sikre at delfinansiering gjennom studentbetaling er innanfor EØS-regelverket om offentleg støtte.

D – Bidragsfinansiert vidareutdanning (BOA)

Bidragsfinansiert vidareutdanning vil vere emne der ein ekstern bidragsytar dekkjer alle eller delar av kostnadene. Viss emne ikkje er fullfinansiert, må resten dekkjast gjennom eigenfinansiering. Bidragsytar kan ikkje bestemme kven som skal delta. Vi har ikkje slike EVU-tilbod på HF per i dag.

E – Oppdragsfinansiert vidareutdanning (BOA)

Oppdragsfinansiert etter- og vidareutdanning vil være emne som er 100 % finansiert av ein oppdragsgivar, samt at det skal reknast ut ei rimeleg forteneste. Det vil ikkje verte gitt resultatmidlar for studiepoeng i emne som er oppdragsfinansierte. Det er oppdragsgivar som avgjer kven som kan ta emna.

EVU-administrative ressursar ved institutta

Det vert sett av betydeleg med ressursar til einingane for å følge opp EVU. LLE bruker ca. 1,5 administrativt årsverk til utvikling og drift av EVU-tilboda. Det er ei stilling som er dedikert til EVU, kor lønnskostnadane er delt mellom fakultetet og LLE. Hos AHKR er det undervisningskoordinator og studieleiar som har det overordna ansvaret for EVU, medan dei aktive tilboda vert administrerte av fagkoordinatorar og studiekonsulentar. Hos IF er oppfølging av EVU i administrasjonen delt på fleire studieadministrative stillingar. Kostnaden for EVU-stillinga vert delt mellom instituttet og fakultetet. På LLE og IF skal lønnskostnadene for dei administrative EVU-stillingane dekkast av inntektene som EVU-emna genererer for institutta.

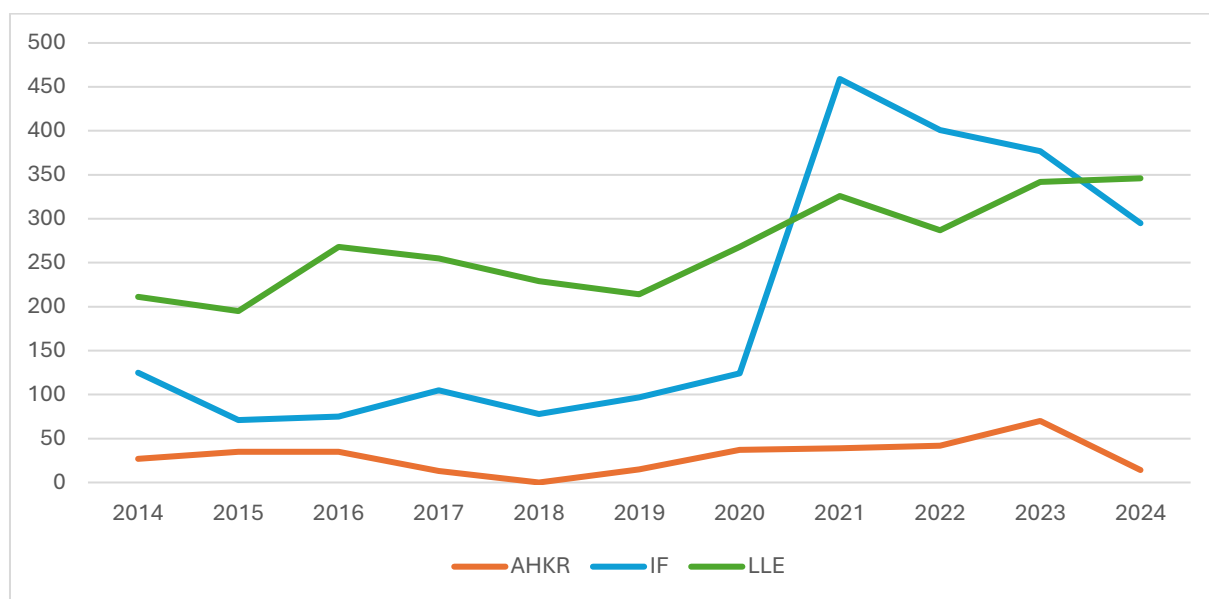
Kartlegging av eksisterande EVU-tilbod på HF

Arbeidsgruppa har samla dokumentasjon frå einingane ved fakultetet om EVU-tilbodet, samt henta informasjon om studenttal frå DBH. Kartlegginga viser at det vert tilbydd EVU ved IF, LLE og AHKR. Presentasjonen av desse tilboda er her gitt på eit aggregert nivå, ramene for dette arbeidet har ikkje gitt høve til å vurdere til dømes ressursbruk

eller lønsemd på detaljnivå. Samstundes er det nettopp på eit studietilbodnivå at vurderinga av desse storleikane gir meining. Kartleggingsarbeidet og denne rapporten kan difor fungere som starten på ei meir systematisk handsaming av spørsmål om ressursbruk og lønsemd knytte til EVU-tilbodet ved HF.

Heilt overordna ser vi i figur 3 at det har vore ei solid auke i EVU-aktiviteten på fakultetet gjennom det siste tiåret. Tala frå DBH syner at dette særleg gjeld for perioden frå 2020.

Figur 3. Registrerte studentar vidareutdanning HF 2014-24 (haustsemesteret)

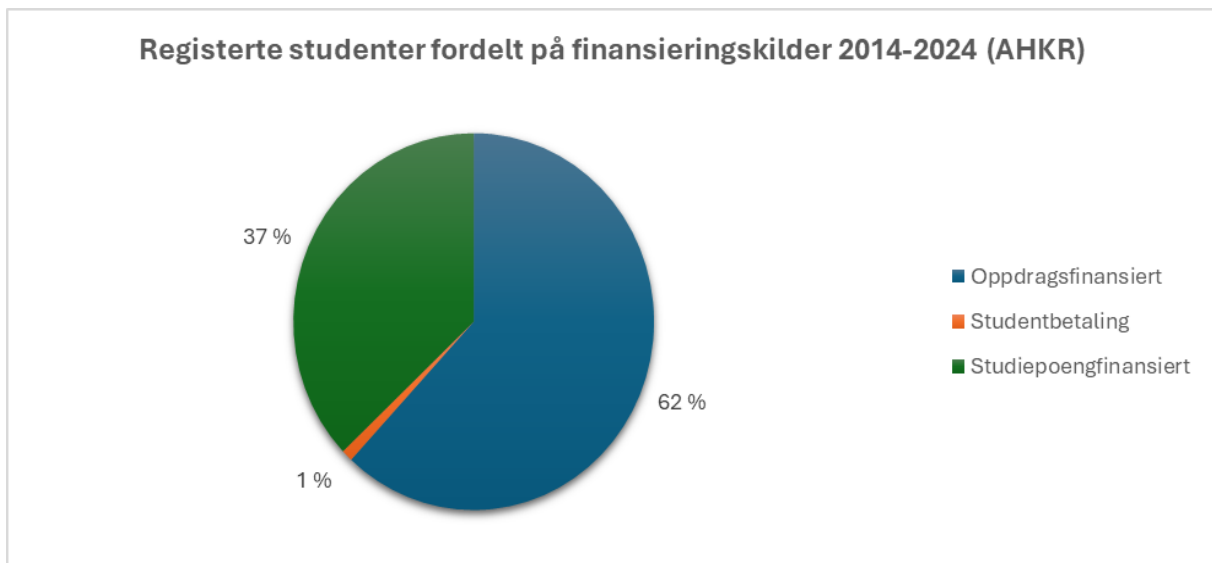
Kjelde: DBH: Registrerte studentar (tidsserie)

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitskap

På AHKR har EVU-tilbodet vore dominert av oppdragsfinanserte prosjekt, som vi kan sjå av figur 4. Instituttet har i snitt hatt om lag 35 registrerte EVU-studentar per semester. Talet har vore relativt stabilt over åra 2014-2024. Unntak har vore hausten 2018 då emna ikkje vart tilbydde i haustsemesteret, og hausten 2024 då berre det eine EVU-tilbodet (Museologi) vart tilbydd. Hausten 2023 var det ein auke som skuldast at enkeltemne innanfor religionsvitskap (tilknytt det nedlagde tilbodet religiøse minoritetar) vart tilbydde.

AHKR rapporterer at ressursbruken på EVU-tilboda fagleg og administrativt er på nivå med det øvrige undervisningstilbodet på instituttet. Undervisinga som regel gitt av faste tilsette i delte stillingar.

Figur 4. Registrerte studentar fordelt på finansieringskjelder, AHKR, 2014-24.

Kjelde: DBH

Faget historie har det eksternfinansierte tilbudet EVU "Bergensstudiet" med to samlingsbaserte emne à 15 studiepoeng på oppdrag (AHS202-F og AHS203-F). Det er oppdragsgiver Norsk Sykepleierforbund som avgjer kven som tar emna, og målgruppa er tillitsvalde sjukepleiarar som vidareutdannar seg til verv eller nye ansvarsroller. Tilbudet er oppdragsfinansiert (kategori E).

Museologi (MUSE). Museologi består av to samlingsbaserte emner à 15 studiepoeng, kor målgruppa er museumstilsette som ønskjer vidareutdanning. Studietilbudet er studiepoengfinansiert (kategori B).

AHKR har eit EVU-emne à 15 studiepoeng, Undervisning i kontroversielle tema (HRDID600), kor målgruppa er lærarar på ungdom- og vidaregåande skule. Emnet har av ressursmessige årsaker ikkje vore tilbode over ein lengre periode.

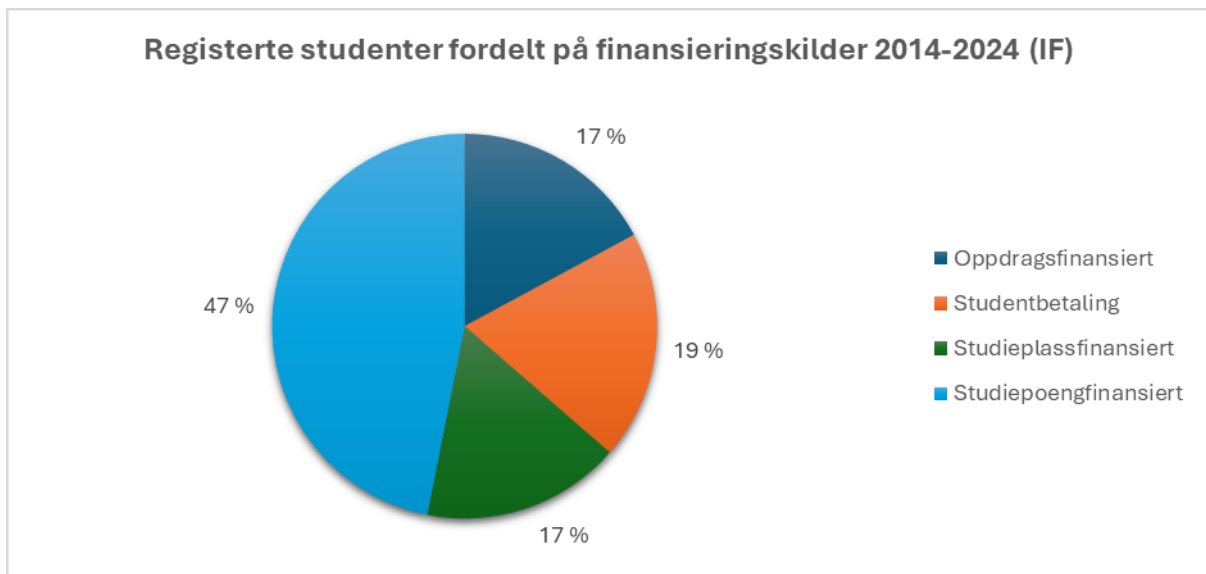
Institutt for framandspråk

IF har hatt eit stort utval av EVU-tilbod, med ein tydeleg vekst frå 2021. IF har hatt om lag 2200 EVU-studentar sidan 2014 (i snitt om lag 350 registrerte studentar per semester frå 2021-2024) og nesten halvparten av EVU-inntektene har kome frå studiepoeng, som vi kan sjå av figur 5. Veksten hausten 2021 skyldast at nettbaserte tilbod i spansk, fransk, tysk og italiensk vart tilbydde for første gong. Særleg har italiensk vore eit populært EVU-tilbod med over 100 studentar registrerte kvart semester.

IF har levert ein gjennomgang av EVU-tilbudet som gir eit oversyn over talet på studentar møtte til eksamen, avlagde studiepoeng, undervisningstimar, administrativ ressursbruk m.m. Studieåret 2023/24 var det brukt tilsaman 5742 timar på dei ulike EVU-tilboda på instituttet. I tillegg til ein halv administrativ stillingsressurs til EVU. Dette gav ei inntekt frå studiepoengsproduksjon på 5,5 millionar. For nokre av tilboda kjem anna

finansiering i tillegg til studiepoenga, slik gjennomgangen av finansieringskategoriar har vist.

Figur 5. Registrerte studentar fordelt på finansieringskjelder, IF, 2014-24.

Kjelde: DBH

Erfaringsbasert master i undervising med fordjuping i engelsk (ENGMAU) er eit samlingsbasert masterprogram på deltid over 4 år med til saman 120 studiepoeng. Programmet er bygd opp med 5 emne à 15 studiepoeng og ei masteroppgåve à 45 studiepoeng. Målgruppa er engelsklærarar som ønskjer vidareutdanning. Tilbodet er studieplassfinansiert (kategori A).

På spansk, fransk, tysk og italiensk er det tilbod om ei rekke nettbaserte emne à 10 studiepoeng på 100-nivå som kan takast på deltid, kor målgruppa er alle interesserte. Studentane vel sjølve kor mange emne dei vil ta. I tillegg tilbyr fire fag ved instituttet fellesemnet Sammenliknende europeiske kulturstudium (SEK600) som er på 10 studiepoeng. Desse studietilboda kan karakteriserast som fleksible studietilbod, i den forstand at tilbodet er det same som vert gitt til ordinære bachelorstudentar, men i digital form, som einskildemne. Tilbodet er studiepoengfinansiert (kategori B).

På arabisk er det tilbod om to nettbaserte emne à 15 studiepoeng. Det er ikkje krav om forkunnskapar i arabisk ved opptak og målgruppa er alle interesserte. Det er studieavgift tilknytta emna, og 65 % finansierast gjennom offentlege midlar (studiepoeng), medan 35 % finansierast gjennom studentbetaling. Tilbodet høyrer dermed til under kategori C: Studentbetalt vidareutdanning.

Spansk, fransk, tysk og engelsk har det eksternfinansierte tilbodet Kompetanse for kvalitet (KFK). Målgruppa er lærarar og det er oppdragsgivar Udir som avgjer kven som får tilbod om plass og om kursa skal verte tilbodne. Tilbodet har tradisjonelt høyrte til

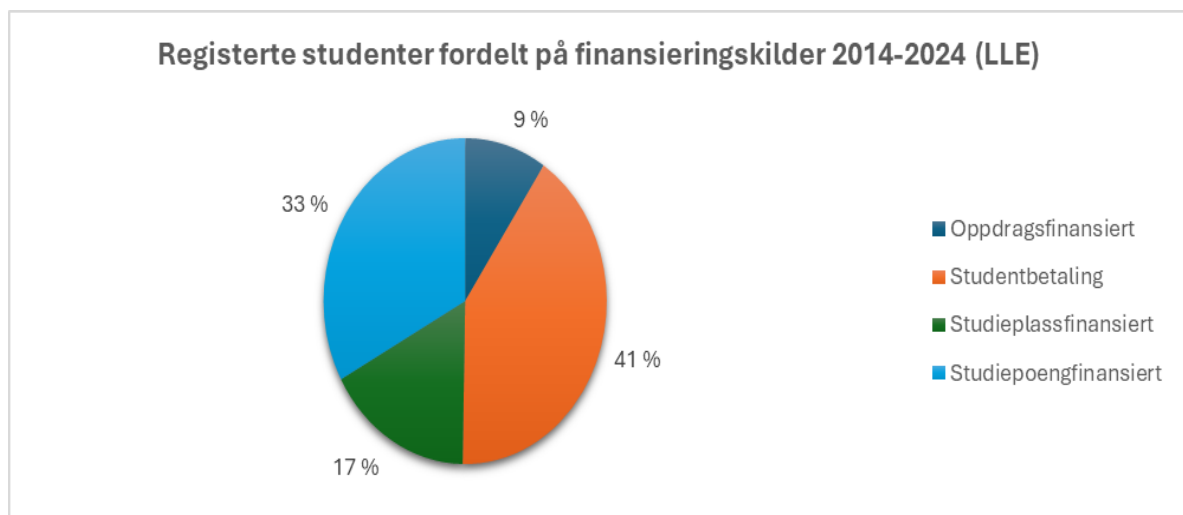
kategori D: «Oppdrag», men med den nye finansieringsordninga der midla gis over grunnløyvinga, høyrer dei også delvis til under kategori A: «Studieplassfinansiert».

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium

LLE har hatt eit jamt stort EVU-tilbod i heile perioden frå 2014, som samla har om lag 250 studentar per semester. LLE har tilbod innan fleire finansieringskategoriar, men dei største studentgruppene er på tilbod finansiert med studentbetaling og studiepoeng. Fordelinga ser vi i figur 6.

LLE har levert eit notat som syner studiepoengproduksjon per tilbod, samt ressursbruken. Fleire av tilboda vert undervist av den faste staben på fakultetsbudsjettet, andre har eiga finansiering. Samla tilsvarar undervisingbruken om lag 5-6 førsteamanuensisstillingar. I tillegg rapporterer instituttet om 1,5 administrative årsverk til utvikling og drift av EVU-tilboda.

Figur 6. Registrerte studentar fordelt på finansieringskjelder, LLE, 2014-24.

Kjelde: DBH

Erfaringsbasert master i i undervising med fordjuping i norsk (NORMAU) er eit samlingsbasert masterprogram på deltid over 4 år med til saman 120 studiepoeng. Programmet er bygd opp med 5 emne à 15 studiepoeng og ei masteroppgåve à 45 studiepoeng. Målgruppa er norsklærarar som ønsker å bygge på til master og oppnå lektorkompetanse. Tilbodet er studieplassefinansiert (kategori A).

Fjernord er eit nettbasert deltidsstudium i nordisk språk og litteratur som består av 4 emne à 15 studiepoeng. Målgruppa for emna er personar som ønsker å undervise i norsk, samt språk- og litteraturkonsulentar. Tilbodet er studiepoengfinansiert (kategori B).

Prisme er eit nettbasert deltidsstudium i norsk som andrespråk som består av 3 emne, høvesvis 2 emne à 15 studiepoeng og 1 emne à 5 studiepoeng. Målgruppa er personar som skal verte eller allereie er undervisarar i norsk som andrespråk. Tilbodet har

studieavgift. 64 % er finansiert gjennom offentlege midlar (studiepoeng) og 36 % er finansiert gjennom studentbetaling. Tilbodet høyrer dermed til under kategori C: «Studentbetalt vidareutdanning».

Faget nordisk har det eksternfinansierte tilbod Kompetanse for kvalitet (KFK). Målgruppa er lærarar og det er oppdragsgivar Udir som avgjer kven som skal få tilbod om plass og om kursa skal verte tilbodne. Tilbodet har tradisjonelt høyrte til kategori D: «Oppdrag», men med den nye finansieringsordninga der midla gis via grunnløyvinga, høyrer dei også delvis til under kategori A («studieplassfinansiert»).

Tilbakemeldingane frå einingane viser òg at det er nokre emne under utvikling:

Hos AHKR vert det jobba med fleire tilbod i samarbeid med studieseksjonen og UiB Videre. Det mest aktuelle på kort sikt er eit EVU-tilbod for lærarar som er utvikla i samarbeid med SV-fakultet og ein tilbodspakke om religiøse minoritetar.

Hos LLE utviklar ein to emne à 5 studiepoeng innan terminologi og eit nytt emne på 10 studiepoeng om Bergen i mellomalderen. Innanfor norsk som andrespråk utviklar ein eit nytt 5-studiepoengsemne i Prisme. LLE/Norsk som andrespråk vil også inngå som partner i ei desentralisert ordning for kompetanseutvikling med Bergen kommune.

EVU ved HF

Rapporten viser fram at EVU-tilbod kan vere veldig ulike, både i kven det er utvikla for, korleis tilbodet er finansiert og kva potensial som ligg i inntening og for kven, i undervisningsform, om tilbodet går på kampus, er samlingsbasert, nettbasert eller ein hybrid. Vi meiner ei tredeling vil gjere dette komplekset meir oversikteleg:

1. Vidareutdanning for opplæringssektoren
2. Fleksible utdanningstilbod
3. Oppdrag og andre vidareutdanningstilbod

Vidareutdanning for opplæringssektoren

Dette er ein stor del av vidareutdanningsverksemda ved fakultetet. Det omfattar dei to einaste studieprogramma i vidareutdanningsporteføljen: ENGMAU og NORMAU, det inkluderer ordninga Kompetanse for kvalitet og det involverer tilbod ved IF og LLE, samt AHKR. Til denne kategorien reknar vi òg PRISME-studiet på LLE.

Innføringa av desse vidareutdanningstilboda har ført med seg ei stor utviding av undervisningsverksemda ved HF. Det har lagt grunnlaget for fleire tilsettingar. Nokre av dei har vore faste, slik som i 100 % stilling knytt til PRISME-studiet på LLE, andre mellombelse.

Opplæringssektoren omfattar både grunnskule, vidaregåande opplæring og vaksenopplæring, og vil i framtida vere ei minst like viktig kjelde for å hente inn friske midlar for UH-institusjonane som satsar på slike tilbod. Samtidig kan denne aktiviteten

utfordre institusjonane på fleire punkt. I større grad enn dei disiplinbaserte kampusstudia skal innhaldet i desse utdanningstilboda vere retta mot lærarar og andre som jobbar på ulike nivå i opplæringssektoren, og samtidig vere på universitetsnivå. Dette stiller krav til ein tettare dialog med slike aktørar enn det HF har hatt tidlegare. Det er òg eit spørsmål om HF har kapasitet til å vedlikehalde ein slik dialog, særleg med tanke på at nokre tilbod har lokale eller regionale nedslagsfelt, medan andre er unike i nasjonal samanheng. I så måte vil det vere viktig med tett samarbeid mellom HF, UiB Videre og Lektorsenteret. Ei anna utfordring er at aktørane i opplæringssektoren skal etter ny ordning ha større påverknad på EVU-tilboda, noko som vil stille krav til ein fagleg fleksibilitet enn det HF og andre tilbydarar vanlegvis legg til rette for. Dette bør ha følger for kompetansen institusjonane må etterspørre når dei rekrutterer vitenskapleg tilsette i stillingar knytt til denne typen EVU-tilbod.

Denne forma for vidareutdanning er i stor omstilling, som varsla i NOU-en *Med videre betydning*. Omstillinga er organisert av Utdanningsdirektoratet, som har fått i oppdrag frå Kunnskapsdepartementet å utvikle eit heilskapleg system for kompetanse- og karriereutvikling for alle tilsette i barnehagar og skuler frå grunnskole (inkludert SFO) til vidaregåande opplæring.

Det kjem fleire endringar med innføringa av dette systemet. For det første så vil ein no gå vekk frå ordninga med anbodskonkurransar for universiteta og over til øyremerka tildelingar frå KD. For det andre vil lærarar søke studieplass direkte til universiteta, der dei tidlegare har søkt Udir om midlar til vidareutdanning og om plass på studiet.¹¹

UiB har i 2025 fått øyremerka løyvingar gjennom denne nye ordninga og noko av dette vert vidareformidla til HF. Det er grunn til å vente at denne ordninga vil vidareførast i åra framover. Samstundes er det enno ikkje avklart kor mykje og kva dei langsiktige vilkåra vil vere. Vi har grunn til å forvente ei nærmare avklaring av desse spørsmåla i løpet av 2025.

Den offentlege betalingsviljen er stor på dette området og fagleg er det stor grad av overlapp med ambisjonane om at HF skal vere eit leiande lektorutdanningsfakultet. Dette gjer at det er grunn til å satse vidare på slike vidareutdanningstilbod. Samstundes er det i 2025 stor grad av usikkerheit knytt til korleis ordningane vil organiserast og finansierast vidare. HF må dessutan vurdere korleis undervisinga skal organiserast. Skal det skje ved hjelp av den faste staben, til dømes dei som er knytte til lektorutdanninga? Korleis sikrar vi at det er kapasitet til å gi både det eksisterande studietilbodet og til dels nye vidareutdanningstilbod? I alle høve er det i skrivande stund svært viktig at HF posisjonerer seg på ein måte som gjer at dei vil kunne vere ein sentral tilbydar. Det betyr at det hastar for HF å bestemme ei retning for EVU-verksemda i framtida.

---

¹¹ Udir, 2025.

Fleksible utdanningstilbud

Dette er studietilbud som i daglegtalet på HF gjerne vert inkludert i EVU-tilbodet, men som i strengt tatt ikkje fyller kravet om å vere ei utdanning som byggjer vidare på ei allereie gjennomført utdanning. I realiteten er dette fleksible utdanningstilbud, altså utdanningstilbud som er organiserte slik at dei kan kombinerast med ulike arbeids- og livssituasjonar. Det dreier seg i stor grad om digitale studietilbud som gjerne speglar kampustilbodet i studieprogramma våre, og det er stort sett snakk om tilbod finansiert av studiepoeng.

Etterspurnaden etter slike utdanningstilbud er i stor vekst. HK-dir sine statistikkar viste nyleg at veksten i studenttal dei siste åra i særleg har skjedd innanfor nettbaserte studiar.¹²

Veksten i studiepoenginntening for slike studiar på HF dei siste åra og veksten i studenttalet på landsbasis gjer at det ligg eit stort potensiale for inntening på desse studia. Samstundes er det ein risiko for at etterspurnaden etter slike studietilbud kan vere ustabil.

HF står difor overfor fleire avgjerande spørsmål når ein skal vurdere den vidare utviklinga av dette tilbodet. For det første må ein vurdere kven som skal stå for undervisinga: skal det vere den faste vitskapelege staben, eller skal ein rekruttere nye undervisarar til dette tilbodet. Korleis skal det finansierast? For det andre må ein gjere ei strategisk vurdering av dette fleksible studietilbodet opp mot det tradisjonelle kampustilbodet. Kan det vere stordriftsfordelar med å doble studieemne, slik ein i stor grad har gjort til no? Har ein kapasitet til å gjere begge ting samstundes? Og kva skjer med interessa for kampustilbodet om ein utvidar det nettbaserte tilbodet?

Oppdrag og andre vidareutdanningstilbud

Dette er ein avgrensa del av EVU-verksemnda ved HF. AHKR sitt samarbeid med Norsk Sykepleierforbund (NSF) om eit EVU-tilbod er det tydelegaste dømet. Avtalen er fundert i ein tidsavgrensa kontrakt og studentane vert rekrutterte gjennom NSF.

I denne kategorien kan vi gjerne òg rekne inn det nettbaserte tilbodet på arabisk. Dette tilbodet inkluderer to emne på 15 studiepoeng. Det overlappar med emne i det regulære kampustilbodet i arabisk, men er ikkje gratis slik dei fleksible studietilboda er. Det er eit nybyrjarkurs i arabisk språk, men rettar seg mot folk som har erfaring frå arbeidslivet.

Desse vidareutdanningsstudia har ei finansiering som gir grunnlag for faste tilsettingar på sine fag. Per i dag er det snakk om delfinansiering for ei 100 % førsteamanuensisstilling på AHKR og ei 30 % universitetslektorstilling på IF.

---

¹² Khrono, 2024, «Studentveksten har skjedd på fleksible utdanningar», *Khrono*, [Studentveksten har skjedd på fleksible utdanningar](#).

Oppdragsprosjekt kan vere ein god inntektskjelde for HF og institutta. For HF ligg det ei moglegheit for å vurdere slike oppdragsbaserte tilbod vidare. Samstundes er det viktig å vere medviten om at oppdragsprosjekt inneberer ein risiko for at oppdragsgivaren ikkje fornyar avtalen ved kontraktsslutt og at finansieringa for stillingane knytte til undervisingstilbodet fell vekk. I tillegg er det viktig å vere merksame på at driftskostnadene kan verte høgare enn venta då kontrakten vart inngått. I oppdragsprosjekt er det difor viktig at desse risikoaspekta vert prisa inn i tilbodet. Når det gjeld kurs som krev studentbetaling er det viktig med god marknadsanalysar vert gjennomførte innan ein legg store ressursar inn i tilbodet.

Prosedyrar for oppretting av nye EVU-tilbod

Ein sterk EVU-portefølje treng eit tydeleg rammeverk og ei heilskapleg tilnærming til etablering av nye og utvikling av eksisterande EVU-tilbod, i eit system der EVU-tilbod og ordinære studietilbod møter same krav til studiekvalitet og berekraft. For å auke omfanget av etterspurde og konkurransedyktige tilbod i HF sin EVU-portefølje, må det finnast ein klar prosess frå initiativ til realisering av nye tilbod som sikrar høg studiekvalitet og solide økonomiske vilkår.

Nye EVU-tilbod kan oppstå som respons på ei bestilling frå ekstern aktør (BOA) eller som følge av ei strategisk satsing på ei bestemt målgruppe (f.eks. opplæringssektoren). Det kan òg vere på bakgrunn av eit initiativ frå fagmiljøet. I alle høve må etableringa innleiest ved at institutt og fakultet saman gjer ei strategisk vurdering av korleis tilbodet kan inngå i fakultetet si heilskaplege verksemd og samfunnsoppdrag. Med denne vurderinga som grunnlag, må institutt, med tydeleg forankring i budsjett disponerande myndigheit, utarbeide dokumentasjon som viser fagleg innhald og læringsformer, målgruppe, organisering og ressursbehov- og tilgang. Det er tilrådeleg at instituttet utarbeider denne dokumentasjonen med støtte frå UiB Videre, Læringslaben og økonomiseksjonen ved fakultetet. EVU-tilbodet skal deretter behandlast i relevant programstyre ved instituttet, før fakultetet i siste instans kan ta stilling til oppretting av nytt EVU-tilbod. Til grunn for prosessen må det liggje ei tydeleg plassering av det faglege ansvaret for tilbodet, og det er tilrådd at EVU-tilbod blir lagde inn under ansvarsområdet for eit av programstyra ved instituttet. Dette er sentralt for å oppretthalde fagleg forankring og kontinuitet i tilbodet.

EVU-tilbod ved fakultetet skal inngå i ein heilskapleg studieportefølje med felles rammeverk og krav til studiekvalitet. Samtidig vil EVU-tilbod krevje at ein legg til rette for ein større fleksibilitet enn ved oppretting og endring enn ordinære studium. Det kan òg vere nødvendig med ei tilpassa oppfølging av EVU-studentgrupper. Men parallelt med denne fleksibiliteten må ein ha ein fast prosess og klare rutinar for å sikre at EVU-tilbodet ved fakultetet held høg kvalitet og inngår i ein berekraftig, robust og strategisk heilskap.

Figur 7. Prosedyre for oppretting av nye EVU-tilbod

Trinn	Prosess	Innhald	Eining
1	Innleiande strategisk og økonomisk vurdering	Er det foreslåtte tilbodet i tråd med fakultetet sin EVU-strategi? Er det økonomiske tilhøve som ein må gjere særskilt greie for før oppretting?	Institutt og fakultet (studie- og økonomiseksjonen)
2	a) Vurdere fagleg grunnlag og klargjere innhaldet i EVU-tilbodet	Vurdering av fagleg kompetanse og interesse i fagmiljøet Kartleggje og avklare bestillinga (omfang, form, dimensjonering)	Institutt - med støtte frå UiB vidare og Læringslaben
	b) Kartlegge ressursbehov	Vurdering og berekning av ressursbehov og -tilgong (ressursbudsjett)	Institutt - med støtte fra økonomiseksjonen ved fakultetet
	c) Forankring på instituttet	Budsjettdisponerande myndigheit godkjenner grunnlaget for utvikling av eit EVU-tilbod	Instituttleiar
	d) Utarbeiding av tilbodet	Programstyret utarbeider dokumentasjon (søknad med relevante vedlegg*) Instituttet sender søknad om oppretting av EVU-tilbod til fakultetet	Institutt/ Programstyre - i samråd med UiB vidare og Læringslaben
3	Behandling av søknad og vedtak	Same prosedyre som ved oppretting av ordinære studietilbod	Fakultetet
	* Innhald i søknad	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bakgrunn for studietilbodet 2. Instituttet sine vurderingar av økonomi og ressursar 3. Plan for studiet (emneplan i gjeldande mal) 4. Omtale av det (nett-)pedagogiske utviklingsarbeidet 5. Plan for evaluering og løpande studiekvalitetsarbeid 	

Oppsummering og tilrådingar

Rapporten viser at EVU utgjør ein stor del av verksemda ved HF, både når det gjeld økonomi og studentar. EVU-tilboda ved HF har samstundes mange og ulike opphav, finansieringsmodellar, organisering og målgrupper, og porteføljen har utvikla seg på bakgrunn av oppdrag, initiativ og politiske føringar der kvart einskild tilbod har vorte oppretta og drifta delvis som ei eiga verksemd. I prosessen med å etablere ein strategi for eit heilskapleg, robust og berekraftig EVU-tilbod, står fakultetet difor overfor nokre viktige og grunnleggjande val. Og det hastar. Særleg når det gjeld vidareutdanning for opplæringssektoren vil 2025 vere eit kritisk viktig år med store konsekvensar for rammevilkåra for EVU-verksemda ved fakultetet i åra framover.

Gjennomgangen i starten av denne rapporten viser at forventningane til EVU-satsing frå nasjonale styresmakter og EVU-ambisjonane til UiB som universitet er tydelegare og større enn det som kjem til uttrykk i strategiane til grunneiningane på vårt fakultet. Det er paradoksalt, all den tid HF lenge har vore det viktigaste EVU-fakultetet ved UiB. Samstundes kan det forklarast ved at EVU vert opplevd som noko som er på sida av det studieplassfinansierte, statleg forvalta samfunnsansvaret det er å uteksaminere kandidatar på dei ordinære studieprogramma. Ei verd i endring treng ei stadig kalibrering av tilbod og etterspurnad, og ei samla og strategisk justering av balansen mellom ordinære studietilbod, fleksible studietilbod og vidareutdanningstilbod.

Det er òg grunn til å merke seg at tendensen når det gjeld talet på EVU-studentar ved HF har gått nedover dei siste tre åra. Er det ein indikasjon på at potensialet er større enn det vi har klart å utnytte dei siste åra? HF-fakultetet må som fellesskap ta stilling til kva vi vil med EVU, på same måte som ein tek stilling til ordinære tilbod. Ein rett innretta EVU-portefølje vil innebere eit betydeleg innteningspotensial.

Endringane i vidareutdanning for opplæringssektoren krev at HF raskt inntar ei offensiv haldning til EVU. Sjølv om HF hatt eit omfattande tilbod på dette EVU-området, kan vi ikkje ta for gitt at vi vil få finansiering til å vidareføre desse studietilboda. Endringane som no kjem vil stille krav til fleksibilitet og evne til å posisjonere seg i eit nytt terreng. HF må vise at vi har ein EVU-portefølje som er relevant for lærarar og skuleeigarar i åra framover. Om vi lukkast i dette arbeidet, er det store moglegheit for å få finansiering til å utvide tilbodet og auke inntektene til fakultetet. Ei satsing på dette området vil òg kunne ha positive ringverknadar for UiB sin posisjon som lærarutdannar og EVU-tilbydar for andre målgrupper.

Overordna er dette eit spørsmål om korleis vi framover skal organisere finansieringa av studietilbodet ved fakultetet. Fram til no er praksis at EVU nesten alltid finansierast heilt eller delvis utanfor grunnløyvinga, med dei følgjer det får for mellombelse tilsettingar og tilboda sin status som del av ein større fagleg portefølje. Dei nye politiske styringssignala med ny finansieringsmodell for UH-sektoren og formuleringar i

tildelingsbrev om forventningar til tilpassing og omstilling gjer det naudsynt for heile sektoren til å handsame EVU som ein del av den ordinære drifta.

Eit spørsmål det vert kritisk viktig for HF å løyse i tida framover handlar om kven som skal stå for undervisinga på EVU-tilboda? Fagleg og juridisk vil det vere ein styrke om det er den faste vitenskaplege staben som gjer denne undervisinga, men det er det i mange tilfelle i dag ikkje kapasitet til.

Gjennomgangen i denne rapporten har vist at det er eit fundamentalt mistilhøve mellom kostnads- og inntektsfordelinga knytte til EVU-tilbodet ved fakultetet. Dette gjeld særleg den studiepoengfinansierte vidareutdanninga, som vi òg har omtala som fleksible utdanningstilbod. Undervisningsressursane ved fakultetet har fram til no i praksis vore fordelte basert på studieplassar. I nokre situasjonar har det vore mogleg å nytte desse ressursane til å gi eit EVU-tilbod, men i realiteten har mykje av denne undervisinga vore gitt av innleigde undervisarar. Løysinga på dette mistilhøvet er anten å endre inntektsfordelingsmodellen for fakultetet på ein slik måte at institutta vert sette i stand til å bere slike kostnadar, eller at stillingsfordelinga i bemanningsplanen i større grad tar omsyn til EVU-inntekter.

EVU er ein utdanningstype i stor utvikling med krav til raske tilpassingar til kva potensielle studentar, oppdragsgivarar og styresmakter etterspør. Fakultetet står difor overfor ei utfordring i spennet mellom å jobbe meir systematisk med å forvalte EVU-porteføljen og leggje til rette for fleksibilitet i oppretting og utvikling av tilbodet. Denne utfordringa er særleg stor når det gjeld spørsmålet om kven som skal undervise og prosedyrane for oppretting av nye tilbod. Det store spørsmålet er då korleis vi kan løyse dette, viss vi samstundes ønskjer at det er dei fast tilsette som skal stå for undervisinga.

Ei mogleg løysing på dette er å opne for pilotfasar for nyoppretta EVU-tilbod, eller for EVU-tilbod som skal utvidast på ein slik måte at det skapar ressursbehov. Ein kan tenkje seg at nye, særleg lovande EVU-tilbod kan få høve til å nytte bistillingar i ein overgangsfase. Det vil vere ein føresetnad at desse tilboda er greidd ut i tråd med den prosedyre for oppretting som er presentert i denne rapporten. Bruken av bistillingar inneberer at ein ikkje tar på seg langsiktige lønsplikter før ein har sikrere informasjon om den økonomiske berekrafta i dei konkrete tilboda. Arbeidsgruppa føreslår ein prosedyre for oppretting av nye EVU-tilbod som vil sikre kvalitet og berekraft i EVU-verksemnda, som fakultetet må ta stilling til.

I arbeidet med denne rapporten har vi dessutan sett at HF har ei utfordring når det gjeld å sikre studiekvaliteten i EVU-tilboda. Etterspurnaden etter tilboda og dei mange avlagde studiepoenga gir indikasjonar på at studietilbodet gjennomgåande er godt, samstundes er det urovekkjande at EVU-tilbodet ikkje er omfatta av den same forma for studiekvalitetsoppfølging som resten av studietilbodet ved fakultetet.

Arbeidsgruppa bak denne rapporten merker seg utviklinga av EVU-tilbodet i stor grad har vore prega av innsatsen til eldsjeler eller einskilde fagmiljø som har fanga opp moglegheiter som har oppstått. Denne strategien er eit ledd i arbeidet med å gi slike initiativ ei innramming. Vi ser at det systematiske arbeidet med EVU bør forankrast organisatorisk i Studiestyret ved fakultetet, gjerne gjennom ei årleg EVU-melding som kan danne grunnlag for eit dialogmøte med UiB Videre om utviklinga av EVU-porteføljen ved fakultetet. I tillegg ser vi behovet for eit EVU-forum for fagleg og administrative tilsette på tvers av fakultetet, kor ein kan dele erfaringar om utvikling og drift av EVU-tilbodet.

Gjennomgangen av EVU-tilbodet ved HF visar at det allereie er ein utbreidd kultur for EVU ved fakultetet. Samstundes ser vi at denne kulturen ikkje er heilt eins. Nokre institutt har ein omfattande EVU-aktivitet, andre har det i langt mindre grad. Vi ser dessutan at det er store skilnadar i kven som er involverte i arbeidet med EVU. Ved nokre institutt er det dei fast tilsette som står for denne undervisinga, ved andre er undervisinga i stor grad drive av mellombels tilsette. For at fakultetet skal oppnå målsetningane sine med EVU framover ser vi det som avgjerande at ein skapar ein felles kultur for EVU ved fakultetet, kor EVU går inn som ein naturleg del av undervisinga og den faglege formidlinga til alle dei fagleg tilsette.

Utkast til strategi for EVU ved HF for 2025-2030

Vidareutdanning er ein viktig del av samfunnsoppdraget til HF. Gjennom det siste tiåret har EVU-verksemnda ved fakultetet bidratt til at den kunnskapen HF-tilsette utviklar og forvaltar kjem norsk arbeids- og samfunnsliv til gode. Eit overordna premiss for strategien er at HF skal auke omfanget av og sikre kvaliteten på EVU-tilbodet.

- HF skal skape ein felles kultur for EVU og leggje til rette for samarbeid på tvers av fakultetet om EVU.
  - o For å sikre dette skal fakultetet etablere eit EVU-forum for vitskapleg og administrativt tilsette på tvers av fakultetet
- HF skal omfamne sin identitet som EVU-fakultet.
  - o For å sikre dette skal fakultetet i større grad inkludere EVU i profileringen av si verksemd
- HF skal ha ein tydeleg struktur knytt til etablering og drift av EVU-tilbod.
  - o For å sikre dette skal fakultetet i 2025 etablere og implementere eit solid administrativt rammeverk for utvikling av EVU
- HF skal gjere det mogleg å utvikle og drive EVU-tilbod der det er fagleg interesse og økonomisk grunnlag for det.
  - o For å få til dette skal fakultetet i 2025 greie ut om kva konsekvensar EVU-tilbod skal ha for fordeling av stillingar gjennom fagleg bemanningsplan.
- EVU skal vere ein integrert del av studietilbodet på fakultetet. Det inneberer at undervisinga skal vere forskingsbasert og kvalitetssikra.
  - o For å få til dette skal fakultetet innføre ei årleg EVU-melding basert på verksemnda ved institutta og eit årleg dialogmøte med UiB Videre og Lektorsenteret.
- EVU skal bidra til å styrke økonomien ved fakultetet.
  - o For å få til dette skal fakultetet i samarbeid med institutta skaffe meir systematisk informasjon om lønsemnda i dei einskilte EVU-tilboda.
- HF skal byggje vidare på fleksible utdanningstilbod som ein måte å rekruttere fleire studentar til humanistiske fag på.
- HF skal vere det naturlege førstevalet for lærarar som ønskjer vidareutdanning.

Fagområde	Studiepoenginntekter 2023			Studiepoenginntekter 2024			Studiepoenginntekter 2025		
	Totalt	EVU	Andel EVU	Totalt	EVU	Andel EVU	Totalt	EVU	Andel EVU
Arkeologi	2 822 000			3 432 000			4 707 000		
Historie	13 172 000			12 259 000			15 566 000		
Kulturvitenskap	2 784 000			2 843 000			4 066 000		
Religionsvitenskap	5 212 000	32 000	1 %	4 183 000	62 000	1 %	5 794 000	220 000	4 %
Tverrfaglige emner - AHKR	264 000	136 000	52 %	550 000	261 000	47 %	640 000	159 000	25 %
AHKR	24 254 000	168 000	1 %	23 267 000	323 000	1 %	30 773 000	379 000	1 %
Examen facultatum	2 034 000			2 355 000			3 076 000		
Filosofi	4 681 000			4 745 000			5 821 000		
FOF	6 715 000			7 100 000			8 897 000		
Arabisk	612 000	91 000	15 %	458 000	118 000	26 %	557 000	124 000	22 %
Engelsk	7 945 000	293 000	4 %	7 783 000	413 000	5 %	9 084 000	924 000	10 %
Fransk	1 616 000	346 000	21 %	1 368 000	362 000	26 %	1 773 000	658 000	37 %
Italiensk	1 009 000	411 000	41 %	1 579 000	1 087 000	69 %	1 628 000	948 000	58 %
Japansk	1 246 000			948 000			1 996 000		
Kinesisk	1 356 000			1 209 000			1 235 000		
Russisk	605 000			367 000			397 000		
Spansk	2 645 000	689 000	26 %	2 073 000	549 000	26 %	2 551 000	736 000	29 %
Tverrfaglige emner - IF	272 000	110 000	40 %	263 000	74 000	28 %	241 000	106 000	44 %
Tysk	1 279 000	244 000	19 %	1 176 000	352 000	30 %	1 313 000	468 000	36 %
IF	18 585 000	2 184 000	12 %	17 224 000	2 955 000	17 %	20 775 000	3 964 000	19 %
Allmenn litteraturvitenskap	2 276 000			2 095 000			2 654 000		
Digital kultur	4 287 000			4 600 000			5 439 000		
Klassisk	605 000			506 000			764 000		
Kunsthistorie	2 913 000			2 559 000			3 387 000		
Lingvistikk	1 973 000			1 881 000			1 950 000		
Nordisk	10 907 000	2 265 000	21 %	9 220 000	1 874 000	20 %	12 787 000	3 419 000	
Teatervitenskap	952 000			680 000			998 000		
Tverrfaglige emner - LLE	93 000			134 000			191 000		
LLE	24 006 000	2 265 000	9 %	21 675 000	1 874 000	9 %	28 170 000	3 419 000	12 %
SKOK	1 676 000			1 978 000			2 226 000		
SKOK	1 676 000			1 978 000			2 226 000		
SVT	440 000			742 000			1 115 000		
SVT	440 000			742 000			1 115 000		
TOTALT	75 676 000	4 617 000	6 %	71 986 000	5 152 000	7 %	91 956 000	7 762 000	8 %

From: Steinar Bøyum <Steinar.Boyum@uib.no>

Sent: Wednesday, February 12, 2025 1:29 PM

To: Svein Ivar Angell <Svein.Angell@uib.no>

Cc: Jesse Tomalty <Jesse.Tomalty@uib.no>; Steinar Thunestvedt <Steinar.Thunestvedt@uib.no>

Subject: Svar: EVU-strategi

Som rapporten til arbeidsgruppa seier har FoF ikkje EVU-tilbod i dag. Dette er eit bevisst val. Me må prioritere ressursbruken vår. Me har svært omfattande exphil- og exfac-tilbod, i tillegg til eit relativt stort fagstudium, og har ikkje kapasitet til å ta på oss fleire oppgåver. Utfordringa til FoF, og det kan nok gjelde andre ved HF også, er nettopp å prioritere, som også betyr å velje vekk noko. I tillegg kan det vere problematisk og komplisert å blande EVU-tiltak inn i den økonomiske modellen for exphil, som fort kan bli resultatet om me skal begynne med EVU.

Av denne grunn er me usamde i konklusjonen i rapporten, at EVU skal gå inn «som ein naturleg del av undervisinga og den faglege formidlinga til *alle* dei fagleg tilsette» (s. 19, min kursiv). Dersom det likevel er fakultetet sitt ønske at alle institutt (og alle fagleg tilsette) skal ha EVU-verksemd, så vil me sjølvsagt prøve å rette oss etter det. Men det bør i så fall forankrast solid i organisasjonen, og i dei demokratiske organa, sidan det vil vere eit klart retningskifte. Det vil sjølvsagt også bety at me må redusere anna aktivitet.

Beste helsing,

Steinar Bøyum
Instituttleiar
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Universitetet i Bergen

Innspill til rapport om EVU

AHKR takker for rapporten og for anledningen til å komme med innspill.

AHKR er i de store trekk enige i rapportens anbefalinger for videre utvikling. Særlig gjelder dette punktene som omhandler prosessen ved opprettelse av nye EVU-tilbud, understrekingen av at det først og fremst skal være den faste staben som skal bidra til etter- og videreutdanning ved HF, og at EVU-tilbudene skal sees på som en del av den ordinære undervisningsaktiviteten (inklusive studiekvalitetsrammeverket). Vi deler også forståelsen av EVU-tilbudenes økende betydning for fakultetet i fremtiden.

AHKR har likevel noen merknader knyttet til hvilke samfunnssektorer som skjenkes oppmerksomhet i forbindelse med EVU-strategien ved HF, og beskrivelsen av de eksisterende EVU-tilbud ved HF.

For det første er rapportens store vektlegging av utdanningssektorens betydning for EVU-tilbud ved HF betimelig, men det bør komme tydeligere frem i strategien at vi må sikte også ut over lærerne. Flere av de eksisterende EVU-tilbud (for eksempel MUSE-ernene og AHS-ernene ved AHKR) retter seg mot andre deler av samfunnet enn skolefeltet, her konkret kulturminnesektoren og fagbevegelsen. EVU-strategien for HF og det videre arbeidet med å utvide EVU-porteføljen å fakultetet bør ikke avgrenses til utdanningssektoren alene, men bør rette seg også mot andre samfunnssektorer. Fakultetets faglige ansatte har kompetanser som er svært relevante for deriblant det brede kulturfeltet inklusive kulturminneforvaltningen, offentlige aktører som kommuner, NAV, politi, forsvar og så videre. Dersom skal vi lykkes med den overordnede målsettingen om å øke omfanget av EVU-tilbudet ved HF bør vi ta disse kompetanser bredt i bruk når vi skal utarbeide nye tilbud. Det er også tenkelig at næringslivsaktører kan være interessert i spesialdesignede oppdragstilbud.

For det andre bør bredden i mulige eksterne samarbeidspartnere i utvikling av EVU-tilbud tas høyde for, ved at vi holder fast på bredden også i måter EVU kan organiseres og finansieres. Noen arbeidsgivere har råd til å utvikle oppdrags-EVU og betale for seg, mens for andre vil den fremste innsatsfaktoren være de ansattes tid. At EVU skal bidra til å styrke fakultetets økonomi er selvsagt, men som ved de ordinære studietilbud ved HF, kan vi ikke forutsette at alle tilbud umiddelbart skal ha stort inntjeningspotensial. Det kan tenkes at noen EVU-tilbud kan gi en samfunnsmessig og strategisk gevinst for HF, selv om det ikke finnes stor (umiddelbar) betalingsmulighet. Dette bør komme tydeligere frem i EVU-strategien.

For det tredje savner AHKR en mer konkret vurdering av hvordan EVU-tilbud kan kombineres med ordinære undervisningstilbud, og hvordan ledige undervisningsressurser kan bidra inn i EVU. Det samme gjelder en vurdering av mulighetene for EVU-tilbud på tvers av enhetsgrensene på fakultetet.

For det fjerde er omtalen av de eksisterende EVU-tilbud ved HF og særlig ved AHKR noe misvisende. Vi tilbyr ikke etter- og videreutdanning i museologi, men våre emner rettet mot ansatte i museumssektoren handler om humanistisk forskningsdesign (MUSE620) og vitenskapelig publisering (MUSE621). Dette er emner som ikke krever forskningskompetanse i museologi, slik en kan få inntrykk av, men generell kompetanse i humanistisk forskning.

AHKR har også spørsmål knyttet til fremstillingen av omfanget av de eksisterende EVU-tilbud i rapporten (figur 3 og tekst side 8). I rapporten synes det som om at vi ikke hadde registrerte studenter i videreutdanning høsten 2018 – men som oversikten over oppmeldingstall for EVU ved AHKR (se under) viser, stemmer ikke dette. Rapporten har heller ikke fått med seg det store antall EVU-studenter i 2023 eller grunnene til at tallet var betydelig lavere i 2024 (endring i studiebetalingsforskrift og pause i samarbeidet med Sykepleierforbundet, med gjenåpning av opptak fra 2025).

Oppmeldingstall EVU										
Emne	År									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MUSE620	15	13	14		7	10	1	7	6	4
MUSE621		11		13	12	11	7	13	12	13
AHS202-F		22	24	20	28	24	27	29	30	Ikke opptak
AHS203-F		22	24	20	28	24	27	29	31	Ikke opptak
HIDID600					9		24			
RELMIN650										1
RELMIN640										3
RELMIN643							2		32	2
RELMIN639							2		33	
RELMIN641							2		32	
RELMIN647									32	
RELMIN648							2		31	
RELMIN649									31	
RELMIN646								3		

Vennlig hilsen

Teemu Ryymin

Instituttleder

Innspill om økonomirelaterte spørsmål til «EVU ved HF – rapport fra en arbeidsgruppe for ny EVU-strategi»

Takk for en grundig rapport som samler mange av de «løse» trådene knyttet til EVU-feltet. I sektoren og på UiB har det vært endringer i finansieringsmodellen som gjør 2025 til et viktig nytt startpunkt for å vurdere EVU-tilbudene med hensyn på økonomi og personalmessige spørsmål. [Nye retningslinjer for godkjenning og fastsetting av studieavgift \(egenbetaling\) for etter- og videreutdanning ved UiB](#) ble godkjent i september 2024. De nye retningslinjene trådte i kraft 1.1.2025, med en overgangsperiode til 1.1.2026 for studietilbud med egenbetaling som er lyst ut før 1.1.2025. Budsjetteringen og beregning av studieavgiften/prisen baserer seg på tre ulike kostnadsmodeller:

- 1) *Kunnskapsdepartementets finansieringskategorier* (for videreutdanningsemner som gir studiepoeng og studieavgift).
- 2) *TDI-modellen for etter- og videreutdanning* (for oppdragsemner og etterutdanning uten studiepoeng).
- 3) *Prosentvis påslag for indirekte kostnader* (for unntakstilfeller med svært lave eller svært høye kostnader sammenlignet med 1 og 2 over).

Retningslinjene omtaler ikke det som i rapporten omtales som «fleksible utdanningstilbud», som i praksis er gratisemner, dvs. emner uten studieavgift, men som gir inntekt fra studiepoeng to år etter, lik andre emner i studieprogrammer. Strategien legger til grunn at fakultetet skal «styrke porteføljen av etter- og videreutdanningstilbud på en måte som er økonomisk bærekraftig», og tilbud som ikke har studentbetaling bør derfor også omfattes av lønnsomhetsberegning.

Dersom undervisningen knyttet til gratisemner er innenfor den faste bemanningens oppgaver, gir det ekstra studiepoenginntekter, noe som på sikt kan gi enheten flere faste stillinger i fakultetets bemanningsplan. Problemet oppstår dersom det ikke er nok kapasitet i den ordinære staben, og det leies inn ekstra ressurser for å undervise på gratisemner på enheten. Da mangler finansiering når kostnadene oppstår. Dagens budsjettfordelingsmodell eller den faglige bemanningsplanen har per i dag ingen mekanismer for å tilføre ekstraintekter til enhetene for ekstra undervisning. Det blir derfor et spenningsforhold mellom kravet til dimensjonering av fagene i tråd med bemanningsplanen og ønsket om å skape gratis emnetilbud til studenter utenom studieprogrammene. Hvordan skal dette håndteres i budsjettmodellen /bemanningsplanen sammenlignet med tilbud der det i dag er god inntjening via studentbetaling, og der hele aktiviteten (inntekter og kostnader) ligger på enhetene? Det bør kanskje vurderes å inkorporere etter- og videreutdanning og også inntekter fra utenlandske studenter i fakultetets budsjettfordelingsmodell.

Avviklingen av videreutdanningstilbudet Kompetanse for kvalitet som oppdragsaktivitet erstattes av en ny type finansiering. Universitetene får midler inn på grunnbevilgningen, for å tilby spesifikke emnetilbud, som skal være fullfinansiert, dvs. uten mulighet til å få studiepoengfinansiering i tillegg. Denne finansieringsordningen utfordrer dermed også gjeldende budsjettfordelingsmodeller, samtidig som risikoen da antas å bli dempet fordi midlene kommer fast inn i rammen.

Et mindre inntektsfelt, som i liten grad er nevnt i rapporten, er muligheten for etterutdanning i form av oppdragsprosjekter for eksempel som «spin-off» fra andre andre prosjekter (eks. nasjonale prøver i engelsk).

Til slutt en liten kommentar til vedlegget som er oppdatert fra faglig bemanningsplan (fakultetsstyresak 83/24 Faglig bemanningsplan 2026-2030) som viser egenfinansierte studiepoenginntekter for 2023, 2024 og 2025 som kan knyttes til EVU eller fleksible utdanningstilbud. Her kan det se ut som om studiepoenginntektene har økt i perioden fra 75,6 mill. kr, ned til 72,0 mill. kr i 2024 og opp til 92,0 mill. kr i 2025. Den store veksten fra 2024 til 2025 skyldes den nye nasjonale finansieringsmodellen som har færre finansieringskategorier, og høyere priser og vekting for våre fag enn tidligere. Dette betyr likevel ikke at vi har fått større finansiering i perioden, bare at basis er blitt mindre, og vi er mer avhengige av studiepoenginntekter enn tidligere.